

П. Г. Удхаус

Първа помощ за Дора

Тъй като през цялото ни дългогодишно и задушевно познанство не бях получил доказателство за обратното, винаги бях считал Стенли Фелдърстоунхо Ъкридж, моят приятел от момчешките дни, за мъж абсолют-но безразличен към прелестите на нежния пол. Мислех си, че подобно на толкова много финансови гиганти, той също няма време за пилеене в празни флиртове с жени – други, много по-сериозни въпроси, предполагах аз, щъкаха непрестанно из този велик ум. Ето защо за мен беше изненада, когато една сряда следобед през юни в часа, когато публиката на матинетата напуска салоните, както се разхождах по Шафтсбъри авеню, го съзрях да помага на момиче в бяла рокля да се качи на омнибуса.

Удивих се от начина, по който Ъкридж успя да придаде на тази най-обикновена церемония внушителността на царско изпращане. Поведението му беше смесица от изисканост и преданост. И ако цветът на мушамата му беше с един нюанс по-убито жълто, а шапката му една идея по-нова, той щеше да изглежда съвсем като сър Уолтър Райли. (сър Уолтър Райли (1552–1618) – пътешественик и откривател, предприел няколко експедиции до Северна Америка в търсене на Елдорадо. бел. пр.)

Омнибусът потегли, Ъкридж помахаше с ръка, а аз пристъпих към проучване на тази история. Имах чувството, че ставащото живо ме засяга. Стори ми се, че вратът му определено беше готов за надяване на брачен хомот, а перспективата да издържам мисис Ъкридж и да снабдявам цял рояк малки Ъкриджчета с чорапи и ризи силно ме разтревожи.

– Коя беше тази?

– О, здрасти, момко! – каза Ъкридж, като се обърна. – Откъде изскочи? Ако беше дошъл минутка по-рано, щях да те запозная с Дора.

Автобусът бавно се движеше към Пикадили съркъс и всеки момент щеше да се скрие от погледа ни, затова фигурата на горния етаж се обърна и махна с ръка за последен път.

– Това беше Дора Мейсън – каза Ъкридж, след като размаха огромната си лапа в отговор. – Тя е секретарка и компаньонка на леля ми. Виждахме се понякога, докато живеех в Уимбълдън. Старият Тапи ми даде два билета за това представление в „Аполо“, затова си помислих, че ще бъде любезно да я поканя. Жал ми е за това момиче. Жал ми е за нея, стари друже.

– Че какво й има?

– Сив живот живее. Няма почти никакви развлечения. За мен е проява на милосърдие от време на време да й доставям малко радост. Помисли! Няма какво друго да прави по цял ден освен да сресва

пекинезите на леля ми и да печата противните ѝ романи.

– Леля ти романи ли пише?

– Най-отвратителните на света, момко, най-отвратителните на света. Затънала е до уши в литературата откакто я помня. Наскоро я избрах за председател на клуб „Перо и мастило“. Всъщност, именно нейните романи ме довършиха, когато живеех при нея. Имаше навика преди да легна вечер да ми връчва по един от проклетите си романи и да ме препитва по него на закуска. Изобщо не преувеличавам, момко, на закуска. Кучешки живот беше и се радвам, че свърши. Бедното ми тяло не можеше да издържа на напрежението. Е, като познавам леля си, честно мога да ти кажа, че сърцето ми се къса за бедната Дора. Знам колко ѝ е тежко там и се чувствам по-добър човек, че успях да я разведря, макар и за малко. Иска ми се да можех да направя нещо повече за нея.

– Е, можеше да я поканиш на чай след представлението.

– Това е извън сферата на реалната политика, момко. Освен ако не можеш да се измъкнеш без да платиш, което е изключително трудно при наличието на тези касиери, дето наблюдават вратата като невестулки, почерпката с чай дори в някоя от сладкарниците „Ей Би Си“ нанася съкрушителен удар върху портфейла, а в момента здравата съм закъсал. Обаче знаеш ли какво, нямам нищо против да се присъединя към теб на чаша чай, ако си възнамерявал да пийнеш един.

– Нямах такова намерение.

– Хайде, хайде. Прояви малко повече дух на гостоприемство, стари друже.

– Защо носиш тази отвратителна мушама посред лято?

– Не се отклонявай от темата, младежо. От пръв поглед виждам, че имаш нужда от чай. Изглеждаш блед и изтощен.

– Докторите казват, че чаят действа зле на нервите.

– Да, възможно е да има нещо вярно в това. Слушай тогава какво ще ти кажа – заяви Ъкридж, който винаги беше готов да преглътне гордостта си и да отстъпи, – хайде да го превърнем на уиски със сода тогава. Да вървим към „Крайтириън“!

Няколко дни след това се проведеха гонките в Дарби и на трето място се класира един кон на име Гунга Дин. Това не произведе кой знае какво впечатление на интелигенцията, тъй като животното започна надбягването с коефициент сто към три, но за мен означаваше много, тъй като аз бях изтеглил името му на лотарийното залагане в моя клуб. След еднообразната серия от загуби, започнала от първата година на членството ми в клуба, това ми се стори като най-забележителното

събитие на века и аз отпразнувах този триумф, като дадох вечеря на неколцина близки приятели. По-късно се оказа, че единствената малка утеха в случая беше, че исках да включа в нея и Ъкридж, но не успях да го открия. Щяха да последват мрачни часове, но поне Ъкридж нямаше да ги преживее и след това да ми натяква дълго време за станалото.

Едва ли има друга толкова силна форма на душевен възторг като тази, родена от победата, та макар и на трето място, в лотарийно залагане. Радостният ми ентузиазъм беше толкова голям, че когато стана единнайсет часа, ми се стори глупаво да седим и да си приказваме като баби в някакъв клуб и още по-глупаво да се разотидем. Поради тази причина в изблик на щедрост предложих да се приберем по квартирите си и след като се преоблечем, да продължим гуляя за моя сметка в заведението на Марио, където поради факта, че днес беше петък срещу събота, щеше да има музика и танци до три сутринта. Качихме се на таксите и поехме към апартаментите си.

Колко рядко в този живот ни обзема предчувствие за предстоящо нещастие. Когато влязох в къщата на Ибъри стрийт, където квартирувах, си тананиках весела мелодия и дори обикновено отрезвяващата гледка на Бауълс, моя хазаин, който се намираще в салона, не успя да охлади доброто ми настроение. По принцип срещата с Бауълс оказва върху мен ефекта, който катедралата оказва върху богомолците, но тази вечер бях имунизиран срещу всякакви прояви на вътрешна слабост.

– А, Бауълс – извиках дружески аз, като едва се удържах да не добая „мой човек!“ – Здравсти, Бауълс! Слушай, Бауълс, изтеглих Гунга Дин от лотарията в клуба.

– Наистина ли, сър?

– Да. Той финишира трети.

– И аз прочетох това във вечерния вестник, сър. Поздравявам ви.

– Благодаря, Бауълс, благодаря.

– Мистър Ъкридж се отби по-рано тази вечер, сър – каза Бауълс.

– Така ли? Съжалявам, че бях навън. Опитвах се да го открия. Нещо специално ли искаше?

– Вашият официален костюм, сър.

– Моят официален костюм, а? – Аз се засмях жизнерадостно. – Невероятен човек! Никога не знаеш... – В този миг една страшна мисъл ме поразя като кълбовидна мълния. Стори ми се, че в салона се изви леден вятър. – Но не му го даде, нали? – с разтреперан глас попитах аз.

– Напротив, сър, дадох му го.

– Дал си му моя официален костюм? – глухо промълвих аз, като се

улових за закачалката за дрехи, за да не падна.

– Каза ми, че няма да имате нищо против, сър – отвърна Бауълс с онази противна търпимост, която проявяваше към всичко, което Ък-ридж кажеше или направеше. Една от най-големите загадки в живота ми беше поразителното отношение на моя хазаин към това дяволско изчадие. Той едва ли не му се подмазваше. Прекрасен човек като мен беше принуден да се обръща с благоговейна почит към Бауълс, докато Ък-ридж, това петно за човешкия род, можеше да му крещи през перилата, за което изобщо не биваше порицаван. С две думи, случаят беше от онези, които карат човек да се изсмива цинично, когато чуе хората да говорят за равноправие.

– Дал си му моя официален костюм? – промълвих аз.

– Мистър Ъкридж каза, че знаел, че с радост бихте му го заели, тъй като няма да ви трябва тази вечер.

– Но на мен наистина ми трябва, дявол да го вземе! – изкрещях аз, забравил за всякакво благоприличие. Никога преди не бях си позволявал да ругая в присъствието на Бауълс. – Давам вечеря на половин дузина мъже в заведението на Марио след четвърт час.

Бауълс цъкна съчувствено с език.

– Какво да правя?

– Може би ще ми позволите да ви заема моя, сър?

– Твоя?

– Аз имам много хубав костюм, сър. Даде ми го Негова светлост покойният херцог на Окстед, за когото работих в продължение на дълги години. Мисля, че ще ви стои много добре, сър. Негова светлост беше на ръст колкото вас, макар и малко по-слаб. Да го донеса ли, сър? Държа го в един куфар долу.

Задълженията на гостоприемството са свещени. След петнайсетина минути шестима развеселени мъже щяха да се съберат в заведението на Марио и какво щяха да правят, ако домакинът го нямаше? Аз кимнах вяло.

– Много мило от твоя страна – успях да кажа.

– Дребна работа, сър. За мен е удоволствие.

Ако казваше истината, много се радвах да го чуя. Утешителна беше мисълта, че тази история беше донесла някому удоволствие.

Това, че покойният херцог на Окстед е бил по-слаб от мен, ми стана ясно още щом надянах панталоните. До този момент винаги се бях възхищавал на слабите, с дребен кокал, аристократичен тип мъже, но много скоро ми се прииска Бауълс да беше служил при някого, проявяващ по-

голяма склонност към тестените храни. Освен това съжалих, че модата да се носи яка от кадифе на официално сако, ако изобщо някога е имало нужда да излиза, не беше продължила още някоя и друга година. Колкото и слаба да беше светлината в спалнята ми, тя беше достатъчно силна, за да примигна стреснато, когато се гледнах в огледалото.

Освен това усетих някаква странна миризма.

– Не мислиш ли, че въздухът в стаята е малко спарен, Бауълс?

– Не, сър. Не е.

– Не долавяш ли странна миризма?

– Не, сър. Но съм доста настинал. Ако сте готов, сър, ще извикам такси.

Нафталин. Това беше миризмата, която бях усетил. Тя ме обливаше като вълна в таксито. Придружаваше ме като мъгла през целия път до заведението на Марио и избухна с пълна сила, когато влязох вътре и свалих палтото си. Гардеробият подсмръкна стреснато, когато ми подаде номерчето, един-двама души в непосредствена близост до мен побързаха да се отдалечат, а приятелите ми не ми спестиха истината, когато се присъединих към тях. С пълно мнозинство те съвсем откровено ми заявиха, че понасят присъствието ми единствено заради факта, че вечерята е за моя сметка.

Суровото и неблагоприятно отношение към щедрата ми личност нарани чувствителната ми душа. Разбрах от опиг как се чувстват прокажените – ритани и хулени от всички. Затова след като приключихме с храната, аз се оттеглих на балкона да пуша в самота. Гостите ми танцуваха щастливо, но това удоволствие бе недостъпно за мен. Чашата на обидата преля, когато компанията изостави за малко темата за нафталинения ми ореол и насочи разгорещените си подигравателни коментари към кадифената ми яка. Затова сега стоях свит в усамотено ъгълче на балкона, заобиколен от изгнаници, на които не беше позволено да слязат на долния етаж, защото не бяха подходящо облечени, дъвчех пурата си и наблюдавах апатично веселбата. Дансингът беше претъпкан и двойките или се въртяха предпазливо, или безцеремонно си проправяха път с блъскане, като използваша партньорите си като тарани. Между онези, които се блъскаха безцеремонно, се открояваше едър мъж, който доста реалистично имитираше парен локомотив. Той танцуваше решително и енергично и когато настъпеше някого, на потърпевшия му се налагаше да се отстрани от пътя му.

От самото начало нещо в този мъж ми се беше сторило познато, но поради странния му маниер да танцува изгърбен, който очевидно беше

отработил по подобие на стила на боксиране на мистър Джеймс Дж. Джефрис, не успях веднага да огледам лицето му. Но след малко, когато музиката спря и той се изправи, за да ръкопляска за бис, пред мен се разкриха отвратителните му черти.

Това беше Ъкридж, дявол да го вземе, с моя официален костюм, който му прилягаше толкова добре и му стоеше без нито една гънка, сякаш беше слязъл от корицата на някое модно списание. До този момент никога не си бях давал точна сметка за значението на израза „безукорен вечерен костюм“. Като извиках възбудено, аз скочих от мястото си и придружен от нафталинената си аура, се завтекох към стълбите. Също като Хамлет аз исках да съсека този човек, заситен с всички негови престъпления, излезли наяве като зеленина през май, като пиене, ругаене или заради някоя постъпка, която не носеше в себе си никаква утеха за избавление.

– Но, друже – каза Ъкридж, когато го притиснах в един ъгъл на фойето, встрани от тълпата, – прояви малко благоразумие.

Аз освободих гърдите си от огромно количество взривоопасна смес, на събрала се в последния час там.

– Откъде бих могъл да се досетя, че тези дрехи ще ти дотрябват? Постави се на мое място, старче. Познавах те, момко, като истински добър приятел, който с удоволствие би заел на приятел официалния си костюм по всяко време, когато няма нужда от него, и тъй като ти не си беше у дома, когато се отбих, нямаше как да те питам, затова аз, естествено, просто го взех. Това е едно от онези дребни недоразумения, които се случват понякога. А както за щастие се оказва, ти си имал резервен костюм, така че в края на краищата, всичко е наред.

– Нали не мислиш, че този противен маскараден костюм е мой, а?

– Не е ли? – изумен каза Ъкридж.

– Той е собственост на Бауълс. Бауълс ми го зае.

– И изглеждаш направо прекрасно с него, момко – каза Ъкридж. – Дявол да го вземе, изглеждаш като някой херцог или нещо подобно.

– И мириша на магазин за дрехи втора ръка.

– Глупости, скъпи ми синко, глупости. Просто едва доловим намек за някакъв доста приятен дезинфектант. Нищо повече. На мен ми харесва. Действа освежително. Честно, старче. Наистина е забележително какъв вид ти придава този костюм. Изискан. Точно за тази дума се опитвах да се сетя. Всички момичета казват същото. Току-що, докато идваше насам да приказваш с мен, чух как едно от тях прошепна: „Кой е този?“ Това показва колко си ги заинтригувал.

– По-вероятно да е било: „Какво е това?“.

– Ха-ха! – разсмя се гръмогласно Ъкридж, като се опитваше да ме поласкае с подмазваческо веселие. – Много добре казано! Страхотно казано! Не „Кой е този?“, а „Какво е това?“. Чудя се как ти идват наум тези неща. Господи, ако имах ум като твоя... Но сега, синко, ако не възразяваш, наистина трябва да се връщам при бедната малка Дора. Тя ще започне да се чуди какво ли е станало с мен.

Значимостта на тези думи ме накара да забравя за момент справедливия си гняв.

– Ти си тук с момичето, което онзи следобед беше завел на театър?

– Да. Спечелих малка сума на надбягванията в Дерби, та си помислих, че ще бъде чудесно да я поканя на вечеря и танци. Нейният живот е толкова еднообразен.

– Сигурно, след като толкова често те вижда.

– Е, това вече е твърде лично, стари друже – укорително отбеляза Ъкридж. – И малко злобничко. Но знам, че ти не го мислиш наистина. Ти имаш златно сърце, честно. Няма да се уморя да го повтарям. Винаги го казвам. Сурова външност, но златно сърце. Точно така казвам. Е, довиждане засега, момко. Ще намина утре да ти върна костюма. Съжалявам за недоразумението, но утешителното в случая е, че помогнах на тази бедна изтормозена душица, която има толкова малко удоволствия, да се поразведри.

– Само една последна дума – казах аз. – Една последна забележка.

– Да?

– Седя в онзи ъгъл на балкона, ей там – казах аз. – Споменавам този факт, за да се пазиш. Ако се озovesш, танцувайки, под мен, ще пусна върху теб някоя чиния. И ако те умъртви, още по-добре. Аз съм бедна изтормозена душица, която има малко удоволствия.

Поради сладниково-сентименталното уважение, което питая към условностите, и за което непрестанно се упреквам, аз всъщност пропуснах да направя тази услуга на човечеството. С изключение на една франзела, с която го замерих, но не успях да го уцеля, не предприех никакви наказателни мерки спрямо Ъкридж тази вечер. За щастие обаче улучих онзи гнусляр от моята компания, който беше душил с най-неприкрито нахалство нафталинения ми костюм. Но видът на Ъкридж, когато на другия ден се появи у дома, не би могъл да е по-смачкан, отколкото ако бях изпуснал половинкилограмово блокче олово върху дебелата му кратуна. Той нахлу във всекидневната ми навъсен като лондонското небе през януари. Приличаше на човек, който в схватка със Съдбата е

получил съкрушителен ритник. Тъкмо се чудех с коя от хапливите реплики, които се въртяха из ума ми, да го посрещна, но видът му на скашкано пюре ме трогна до такава степен, че се въздържах. Словесната атака щеше да бъде равносилна на танц върху нечий гроб.

– За Бога, какво се е случило? – попитах аз. – Изглеждаш като настъпана жаба.

Той се отпусна тежко на стола и запали една от моите пури.

– Бедничката Дора!

– Какво е станало с нея?

– Уволнена е!

– Уволнена? От леля ти, това ли имаш пред вид?

– Да?

– За какво?

Ъкридж въздъхна тежко.

– Страшно неприятна история, стари друже, и до голяма степен по моя вина. Мислех си, че няма никаква опасност. Разбираш ли, леля ми си ляга в десет и половина всяка вечер, затова си помислих, че ако Дора се измъкне в единайсет и остави някой прозорец отворен, ще успее да се промъкне обратно без проблеми, когато се върнем от заведението на Марио. Но какво се случи? Някакъв проклет досадник – продължи Ъкридж с искрен гняв – затворил дяволския прозорец. Не знам кой го е направил. Подозирам иконома. Той има отвратителния навик да се разхожда из къщата нощем и да затваря разни неща. Дявол да го вземе, животът е толкова труден! Защо хората не оставят нещата както са си и не престанат да дебнат...

– Какво се случи?

– Ами, бяхме оставили отворен прозореца на черната кухня и когато се върнахме в четири часа сутринта, проклетото нещо беше затворено плътно като бисерна мида. Ситуацията изглеждаше безнадеждна, но Дора си спомни, че прозорецът на нейната спалня бил винаги отворен, затова малко се успокоихме. Стаята ѝ е на втория етаж, но аз знаех къде има стълба, затова отидох и я взех и тя тъкмо беше започнала да се качва, когато някакъв идиот ни освети с фенер. Оказа се полицай, който искаше да знае какво става. Целият проблем с полицаите в Лондон, момко, и по-точно онова, което ги прави предмет на присмех и освиркване, е, че си врат носа навсякъде. Предполагам, на това му казват усърдие. Никак не мога да разбера защо просто не си гледат собствената работа. Непрестанно стават убийства, а единственото, което този тип

прави, е да си стои, да размахва проклетия фенер и да пита какво става-ло. На всичко отгоре не се задоволи с отговора ми, че всичко е наред. Настоя да разбуди цялата къща, за да ни идентифицират.

Ъкридж замълча, отдаден на спомени, и по изразителното му лице се изписа болезнено изражение.

– И после? – попитах аз.

– Е, бяхме – кратко отвърна Ъкридж.

– Какво?

– Идентифицирани. От леля ми. По пеньоар и с револвер в ръка. Накратко казано, старче, бедничката Дора беше уволнена.

Сърце не ми даде да обвиня леля му за постъпката, която той очевидно считаше за своеволно и тиранично безчинство. Ако аз бях стара мома с най-нормални възгледи, нито за миг нямаше да се възползвам от услугите на секретарка-компаньонка, която се връща в стаята си да спи само няколко часа преди сутрешното мляко на закуска. Но тъй като Ъкридж явно се нуждаеше от съчувствие, а не от сурова оценка на отношенията между работодател и работник, подхвърлих му няколко утешителни слова, които сякаш малко го поуспокоиха. Той се насочи към практическата страна на въпроса.

– Какво да правя?

– Не виждам какво можеш да направиш.

– Но аз трябва да направя нещо. Заради мен бедната душица остана без работа и аз трябва да се опитам да ѝ я върна. Работата ѝ наистина е противна, но ѝ осигурява прилична прехрана. Мислиш ли, че Джордж Тапър ще отскочи да поговори с леля ми, ако го помоля?

– Предполагам, че ще го направи. Той е най-добросърдечният човек на света. Но се съмнявам дали ще успее да направи кой знае какво.

– Глупости, момко – каза Ъкридж. Неговият непобедим оптимизъм храбро се надигна от дълбините на съществуването му. – Аз имам абсолютно доверие на стария Тапи. Такъв като него се среща един на милион. Освен това е толкова почтен тип, че може да я завърти на малкия си пръст преди тя изобщо да усети какво става. Човек никога не знае. Да, ще опитам със стария Тапи. Ще отида незабавно да го посетя.

– И аз бих го направил.

– Само ми дай някой грош за такси, синко, и ще успея да стигна до Външно министерство преди един часа. Искам да кажа, дори и нищо да не излезе от молбите, поне ще ме заведе на обяд. А аз имам нужда от нещо укрепващо, момко, неотложна нужда. Тази история направо ми разлюля чарковете.

Три дни след описаните събития, подмамен от приятното ухание на бекон и кафе, аз се облякох бързо и влизайки във всекидневната, установих, че Ъкридж беше наминал да закуси с мен, верен на навика си. Той отново изглеждаше жизнерадостен и действаше енергично с вилицата и ножа, както подобава на човек с неговия неизменно добър апетит.

– Добро утро, стари друже – любезно ме приветства той.

– Добро утро.

– Дяволски вкусен бекон. Най-добрият, който съм опитвал. Бауълс приготвя още за теб.

– Това е добре. Ще пийна чашка кафе, ако не възразяваш, че се разполагам като у дома си, докато чакам. – Започнах да отварям писмата до чинията ми и забелязах, че моят гост ме гледа напрегнато през пенското си, което според обичая си беше изкривено. – Какво има?

– Как какво?

– Защо – попитах аз – ме гледаш като риба, която има проблеми с белите дробове?

– Така ли те гледах? – Той отпи глътка кафе с пресилено нехайство. – Всъщност, синко, доста съм заинтригуван. Виждам, че си получил писмо от леля ми.

– Какво? – Бях взел последния плик. Той беше адресиран до мен със стегнат женски почерк. Отворих го и разбрах, че Ъкридж беше прав. С вчерашна дата и заглавка „Хийт хаус, Уимбълдън Комън“, то гласеше:

„Уважаеми господине,

Ще се радвам да ви видя на посочения адрес в петък в четири и половина.

Искрено ваша, ДЖУЛИЯ ЪКРИДЖ.“

Нищо не разбирах. Приятна или не, до този момент сутрешната ми поща, доставяща огромна сметка от някой търговец или скромен чек от някой редактор, винаги досега беше ясна, недвусмислена и лесно разбираема. Това съобщение обаче ме озадачи. Откъде лелята на Ъкридж беше разбрала за моето съществуване и защо посещенията ми щеше да й бъде приятно, бяха въпроси, на които не можех да отговоря, затова се опитах да разгадая отговорите им като египтолог, който току-що е открил ново йероглифно ПИСМО.

– Какво иска тя? – попита Ъкридж.

– Иска да я посетя в четири и половина утре следобед.

– Прекрасно! – извика Ъкридж. – Знаех си, че ще клъвне.

– За какво, дявол да го вземе, говориш?

Ъкридж се пресегна и приятелски ме потупа по рамото. Това му движение беше съпроводено от събаряне на пълна чаша кафе, но предполагам, че човекът беше съвсем добронамерен. Той отново се отпусна на стола и нагласи пенснето си, за да ме вижда по-добре. Моята личност изглежда го изпълваше с искрена радост и съвсем неочаквано човекът се впусна във въодушевена възхвала на качествата ми, досущ като някой едновременен министрел, който произнася импровизирана възхвала на своя господар и работодател.

– Момко – изрече патетично Ъкридж, – ако у теб има нещо, на което винаги съм се възхищавал, това е готовността ти да помагаш на приятелите си. А това е едно от най-благородните качества, което малцина на този свят притежават. Ти си направо уникален в това отношение. Случвало се е при мен да идват хора и да ме питат: „Що за човек е той?“. „Един от най-свестните! – отговарям им аз. – Човек, на когото можеш да разчиташ. Човек, който по-скоро би умрял, отколкото да те предаде. Човек, който би минал през огън и вода, за да стори добро на приятел. Човек със златно сърце и железен характер.“

– Да, аз съм чудесен човек – съгласих се малко озадачен от тези хвалебствия. – Продължавай.

– Продължавам, стари друже – каза Ъкридж леко укорително. – Опитвам се да кажа, че бях сигурен, че с радост ще свършиш тази дребна работа за мен. Нямахме нужда да те питам. Аз *знаех*.

В този миг ме обзе мрачно предчувствие за ужасната участ, която ми беше подготвил, както често се беше случвало и преди в общуването ми с него.

– Ще бъдеш ли така любезен да ми кажеш в каква волска история си ме наикиснал този път?

Ъкридж снизходително махна с вилицата си в знак на протест срещу моето раздражение. Той продължи да говори успокояващо и с подкупваща убедителност. Всъщност направо загука.

– Истинска дреболия, момко. Направо дреболия. Просто дребна проява на доброжелателност. Ще ми бъдеш благодарен, че съм ти предоставил тази възможност. Както трябваше да предвидя от самото начало, от този глупак Тапи нямаше никаква полза. По онзи въпрос за Дора, знаеш. Не успя да постигне никакъв резултат. Отишъл да се види с лея ми онзи ден и я помолил отново да вземе Дора, но тя се заинатила и отказала. Не съм изненадан. Никога не съм имал доверие в Тапи. Беше

грешка, че изобщо го пратих. Няма полза да се отива на фронтална атака в подобна деликатна ситуация. Трябва да помислиш коя е слабата страна на врага и да го атакуваш оттам. Е, коя е слабата страна на леля ми, момко? Слабата ѝ страна, коя е тя? Помисли. Поразсъждавай, стари друже.

– Ако съдя по гласа ѝ от онзи единствен път, когато я доближих, тя няма такава.

– Точно тук допускаш грешка, синко. Отрупей я с ласкателства за отвратителните ѝ романи и тя ще се размекне като восък. Когато Тапи се провали, запалих лулата си и добре помислих. И после изведнъж се сетих. Отидох при един мой приятел – абсолютно порядъчен тип – ти не го познаваш. Някой ден трябва да ви запозная – и той написа писмо на леля ми от твое име, като я запита дали можеш да отиидеш и да я интервюираш за „Женски свят“. Това е седмечен вестник, който, по една случайност знам, че редовно си купува. Слушай сега, момко. Не ме прекъсвай за малко. Искам да схванеш дяволската хитрост в цялата тази работа. Отиваш, интервюираш я и тя се разтапя от кеф. Страшно е доволна. Е, ти, разбира се, ще трябва да се престориш на Младия последовател, но не виждам какво против можеш да имаш. Ласкаеш я известно време, тя започва да мърка като динамо, ти ставаш да си ходиш. „Е – казваш ти, – това е най-щастливият момент в живота ми, да срещна човек, на чиито творби отдавна се възхищавам“. А тя казва: „Удоволствието е мое, стари друже“. И продължавате да се лигавите известно време. После ти казваш небрежно, сякаш в момента ти е хрумнало „О, между другото, мисля, че братовчедка ми – или сестра – не, по-добре да си остане братовчедка – мисля, че братовчедка ми, мис Дора Мейсън, е ваша секретарка, нали?“.

„Тя не е нищо подобно – отговаря леля ми. – Уволних я преди три дни“. Ето, това е репликата, която очакваш, момко. Лицето ти помръква, започваш да показваш признаци на безпокойство, направо си сломен. Започваш да я молиш да вземе отново Дора. Към този момент вие вече сте толкова големи приятели, че тя нищо не може да ти откаже. И готово! Скъпи ми синко, от мен да знаеш, ако успееш да запазиш самообладание и да се направиш на Младия последовател както трябва, няма начин планът да се провали. Той направо е непоклатим. Няма нито един пропуск в него.

– Има един.

– Мисля, че грешиш. Обмислил съм всичко много внимателно. Какво имаш предвид?

– Пропускът е, че нямам намерение да се доближавам до твоята проклетата леля. Можеш да изприпкаш до този твой приятел, фалшификатора, и да му кажеш, че напразно е изхабил един лист висококачествена хартия за писма.

Едно пенсне изтрака в чинията. Две огорчени очи лъснаха срещу мен. Стенли Федърстоунхо Ъкридж беше дълбоко засегнат.

– Нима искаш да намекнеш, че отказваш? – попита той с тих, леко треперещ глас.

– Аз никога не съм се съгласявал.

– Момко – каза натъжен Ъкридж, като отпусна лакът върху последното си парче бекон, – искам да ти задам един въпрос. Само един простичък въпрос. Предавал ли си ме някога? Имало ли е случай през нашето дългогодишно приятелство, когато съм разчитал на теб и съм оставал излъган? Нито един!

– Е, всяко нещо трябва да има начало. Започвам от днес.

– Но помисли за нея. Дора! Бедничката Дора. Помисли за бедничката Дора.

– Ако тази история я научи да стои далеч от теб, в края на краищата това ще ѝ бъде единствено от полза.

– Но, момко...

Предполагам, че причината е в непреодолимата слабост на характера ми, а не в бекона на Бауълс и някаква предполагаема размякваща съставка. Единственото, което със сигурност мога да споделя, е, че след като в продължение на десетина минути непреклонно отбиха атаките, в края на закуската вече се бях ангажирал със задача, срещу която душата ми гневно се бунтуваше. В края на краищата обаче, както Ъкридж каза, на момичето му беше трудно. Кавалерството си е кавалерство. Трябва да се опитваме да подаваме ръка за помощ, докато тече отреденото ни на този свят време, и прочее неща от този сорт. В четири часа следобед на другия ден се качих на едно такси и дадох на шофьора адреса на Хийт хаус, Уимбълдън Комън.

На влизане в Хийт хаус се чувствах така, все едно имах час при зъболекар, който по някакъв странен каприз съдбата беше едновременно с това и херцог. От момента, в който един иконом, сто пъти по-надут от Бауълс, отвори вратата и след като ме огледа със зле прикрита неприязън, ме поведе през дълъг салон, аз бях обзет едновременно от страх и смирение. Хийт хаус е грандиозна къща и след скромната сивота на Ибъри стрийт тя мачкаше самочувствието като с железен ботуш. Основната ѝ черта беше спретнатост, която сякаш се подиграваше на

неколосаната ми яка и порицаваше неизгладените ми панталони. Колкото по-навътре прониквах по излъскания под, толкова по-ясно ми даваше да разбере, че бях част от тънещите в мизерия поданици на Нейно Величество и едно подстригване никак не би ми се отразило зле. Когато излизах от къщи, не бях си дал сметка колко необичайно дълга е косата ми, но сега ми се струваше, че съм окичен със сплъстена и джунглеста растителност. Кръпката на лявата ми обувка, която изглеждаше съвсем на място на Ибъри стрийт, тук се открояваше като ярко петно върху околния пейзаж. Не, аз определено не се чувствах на мястото си, а когато си помислих, че след няколко минути ще застана лице в лице с лелята на Ъкридж, тази легендарна, но зловеща фигура, ме изпълни тъжно възхищение от прекрасния характер на човека, готов да изтърпи всички изтезания на съвременната инквизиция само и само да помогне на момиче, с което дори не се познава. Нямаше никакво съмнение – фактите говореха сами за себе си – аз бях един от най-благородните, най-жертвоготовните, най-прекрасните хора, които познавах. Въпреки това нямаше как да отрека, че панталоните ми бяха загубили ръба на коленете.

– Мистър Коркоран – обяви икономът, като отвори вратата на гостната. Интонацията на гласа му подсказваше, че отказва да поеме всякаква отговорност за особата, която въвежда. Ако имах среща, даваше да се разбере той, негово, макар и неприятно задължение беше, да ме въведе. Но след като го свършеше, той отказваше да има каквото и да било общо с цялата работа.

В стаята имаше две жени и шест пекинеза. С пекинезите се бях запознал по време на краткотрайния им претой като ученици в колежа за кучета на Ъкридж, но те очевидно не ме помнеха. Обядът им за моя сметка очевидно се беше изпарил от паметта им. Един по един те се приближаваха към мен, подушваха ме, а после се отдалечаваха, сякаш моята специфична миризма ги беше разочаровала. Четириногите ми домакини оставяха впечатлението, че еднородно се присъединяват към оценката на икономата за младия посетител. Останах сам, лице в лице с двете жени.

Първата от тях – отляво надясно – беше висока ъгловата жена с лице на ястреб и студен поглед. Другата, която бях удостоил само с мимолетен поглед, беше дребна и, както ми се стори, симпатична на вид. Тя имаше лъскава коса осяяна леко тук-там със сиво и меки очи, сини като китайски порцелан. Заприлича ми на високопоставена особа. Сигурно бе близка позната, отбила се за чаша чай. Вниманието ми обаче беше

приковано от ястребицата. Тя ме гледаше с пронизващ като испанска кама поглед и аз си помислих, че отговаря съвсем точно на представата, която си бях съставил за нея от думите на Ъкридж.

– Мис Ъкридж? – казах аз, като се подхлъзнах по килима към нея, чувствайки се като дебютант, чийто мениджър против собственото му желание, беше организиран боксов мач с шампиона в тежка категория.

– Аз съм мис Ъкридж – обади се другата жена. – Мис Уотърсън, мистър Коркоран.

Това си беше чиста проба шок, но щом моментът на изненадата премина, за пръв път откакто бях влязъл в тази къща с хлъзгави килими и високомерни икономи, почувствах нещо доста близко до душевен комфорт. Не знам защо от Ъкридж бях останал с впечатлението, че леля му прилича на лелите в театралните постановки, облечени от глава до пети в колосан атлаз и с високо вдигнати вежди. Веднага усетих, че без проблем ще се справя с тази маломерна дама с меки сини очи. Не можех да разбера защо Ъкридж я намира за толкова страшна.

– Надявам се – каза тя с очарователна усмивка – няма да имате нищо против да проведем нашия разговор пред мис Уотърсън. Тя дойде, за да уточним подробностите около бала на клуб „Перо и мастило“, който ще се състои скоро. Мис Уотърсън няма да ни прекъсва и няма да ни пречи. Нали не възразявате?

– В никакъв случай, в никакъв случай – казах възможно най-любезно аз. Няма да бъде пресилено, ако кажа, че в този момент се чувствах изпълнен с благоразположение. – О, не, в никакъв случай.

– Заповядайте, седнете.

– Благодаря, благодаря.

Ястребицата отиде до прозореца и ни остави насаме.

– Е, сега всичко е наред – каза лелята на Ъкридж.

– Да, да – съгласих се аз. Дявол да го вземе, тази жена ми харесваше.

– Кажете ми, мистър Коркоран – започна лелята на Ъкридж, – вие част от екипа на „Женски свят“ ли сте? Той е един от любимите ми весници. Чета го всяка седмица.

– От външния екип.

– Как така от външния екип?

– Е, аз всъщност не работя в редакцията, но понякога редакторът ми възлага поръчки.

– Разбирам. А кой е редактор сега?

Благоразположението ми започна постепенно да ме напуска. Тя,

разбира се, търсеше общи теми за разговор, за да ме предразположи, но ми се искаше да престане да ми задава подобни въпроси. Аз отчаяно се разрових из паметта си за име – каквото и да е име – но както обикновено ми се случва при подобни обстоятелства, бях забравил исички имена, които се срещат в английския език.

– Разбира се, сега си спомням – заяви лелята на Ъкридж за мое огромно облекчение. – Мистър Джевънс, нали? Запознахме се на една вечеря.

– Джевънс – изломотих аз. – Точно така, Джевънс.

– Висок мъж със светли мустаци.

– Да, доста висок – потвърдих безпристрастно аз.

– И той ви изпрати тук да ме интервюирате?

– Да.

– Добре, за кой от моите романи искате да говорим?

Аз се отпуснах, обзет от приятно чувство на облекчение. Най-сетне почувствах твърда почва под краката си. И в този момент си дадох сметка, че Ъкридж, с присъщата си разсеяност, беше пропуснал да спомене дори едно-единично име на някой от романите на тази жена.

– Ъ-ъ-ъ... о, за всички – припряно отвърнах аз.

– Разбирам. За литературното ми творчество като цяло.

– Точно така – казах аз. Сега можех да заявя, че чувството, което изпитвах към нея, определено беше привързаност.

Тя се отпусна в креслото, събрала връхчетата на пръстите си и на лицето ѝ се появи симпатично замислено изражение.

– Мислите ли, че за читателите на „Женски свят“ ще бъде интересно да научат кой е любимият измежду собствените ми романи?

– Сигурен съм, че ще им бъде интересно.

– Разбира се – каза лелята на Ъкридж, – за един автор не е лесно да отговори на такъв въпрос. Нали разбирате, човек изпада в настроения, когато веднъж харесва една книга, друг път – друга.

– Точно така – отвърнах аз. – Точно така.

– А на *вас*, мистър Коркоран, кой от моите романи най-много ви харесва?

В този момент ме обзе чувство на обреченост, често спохващащо ме в кошмарите ми, когато нагазвам в гъста, лепкава кал и затъвам без надежда за измъкване. Шестте пекинеза се бяха вторачили в мен от шестте си кошници без да мигат.

– Ъ-ъ-ъ... о, всички – чух някакъв глас да отговаря хрипливо. Моят глас, предположих аз, макар че не можах да го позная.

– Възхитително! – каза лелята на Ъкридж. – Е, на това наистина му казвам възхитително. Един-двама критика са на мнение, че творчеството ми е неравностойно. Толкова хубаво е да срещнеш някого, който не е съгласен с тях. Честно казано, на мен лично най-любим ми е „Сърцето на Аделаид“.

Аз кимнах одобрително за този безпогрешен избор. Мускулите по гърба ми, събрали се на топка между лопатките, бавно започнаха да се отпускат и да се връщат по местата си. Усетих, че отново мога свободно да дишам.

– Да – казах аз, като се намръщих замислено, – предполагам, че „Сърцето на Аделаид“ е най-доброто нещо, което сте написали. Романът има толкова човешко излъчване – добавих аз за всеки случай.

– Вие чел ли сте го, мистър Коркоран?

– О, да.

– И ви достави удоволствие?

– Невероятно!

– Не мислите ли, че на места е леко вулгарен?

– В никакъв случай. – Започнах да виждам светлина в края на тунела. Не знам защо, но си мислех, че нейните романи са от онези, които човек може да намери в библиотеките на морските курорти. Очевидно те принадлежаха към другия тип женски романи – табу за библиотеките. – Разбира се, той е написан честно, смело и показва живота такъв, какъвто е. Но вулгарен? Не, не!

– А онази сцена в оранжерията?

– Най-добрата в цялата книга! – категорично отсякох аз.

Доволна усмивка заигра по устните ѝ. Ъкридж се оказа прав. Похвали творчеството ѝ и тя ще се размекне като восък. Изведнъж ми се прииска да бях прочел романа, за да мога да навляза в подробности и да ѝ доставя още по-голяма радост.

– Толкова се радвам, че ви харесва – каза тя. – Наистина, това е толкова окуражително.

– О, в никакъв случай – скромно промърморих аз.

– О, така е. Защото, разбирате ли, аз съвсем скоро започнах да го пиша. Тази сутрин завърших първата глава.

Тя продължаваше да се усмихва толкова мило, че в първия момент целият ужас на тези думи не успя да проникне в съзнанието ми.

– „Сърцето на Аделаид“ е следващият ми роман. Сцената в оранжерията, която толкова харесвате, е някъде по средата му. Очаквам да стигна дотам чак в края на следващия месец. Колко странно, че вие

знаете всичко за нея.

Е, сега вече си го бях получил и имах чувството, че съм седнал в празно пространство там, където би трябвало да има стол. Фактът, че тя беше толкова мила, само усилваше неудобството, което изпитвах. В живота си доста пъти съм се чувствал като глупак, но никога чак толкова голям, както в този случай. Тази ужасна жена си беше играла с мен, беше ме подвеждала и наблюдавала как се оплитам като муха в паяжина в собствените си лъжи. И изведнъж разбрах, че очите ѝ съвсем погрешно ми се бяха сторили меки. В тях се беше появил твърд блясък. Те приличаха на два сини свредела. Самата тя приличаше на котка, която е уловила мишка, и в един ужасно дълъг миг си дадох сметка защо Ъкридж се страхуваше от нея. У мис Ъкридж имаше нещо, което би уплашило и някой шейх.

– Струва ми се странно също така – продължи тя с металически нотки в гласа, – че идвате да ме интервюирате за „Женски свят“. Защото те публикуваха интервю с мен по-миналата седмица. Видя ми се толкова странно, че позвъних на моята приятелка мис Уотърсън, редактор на вестника, и я попитах да не би да има някаква грешка. А тя ми каза, че никога не е чувала за вас. *Чувала ли си* някога за мистър Коркоран, Мюриъл?

– Никога – отговори ястребицата, като ме изгледа с отвращение.

– Колко странно! – каза лелята на Ъкридж. – О, трябва ли да си тръгвате, мистър Коркоран?

Умът ми, неспособен да понесе напрежението, беше достигнал до пихтиестото състояние на овесена каша, но по тази точка можех да взема отношение. Да, трябваше да си тръгна. През вратата, ако успеех да я намеря, а ако не успеех, през прозореца. И всеки, който се опиташе да ме спре, трябваше много да внимава.

– Ще предадете поздравите ми на мистър Джевънс, когато го видите, нали? – каза лелята на Ъкридж.

Аз опипом се опитвах да намеря дръжката.

– И, мистър Коркоран. – Тя продължаваше да се усмихва мило, но в гласа ѝ простъргваше същата стоманена нотка като в онзи паметен случай, когато викаше невидима Ъкридж да отговаря пред нея от вътрешността на Шийпс Крей Котидж. – Ще предадете ли на моя племенник Стенли, че ще се радвам, ако престане да изпраща приятелите си при мен. Довиждане.

Предполагам, че в един момент от разговора моята домакиня беше натиснала звънец, защото отвън в коридора ме чакаше моят стар

приятел, икономът. С тайнствената телепатия, присъща на хората с неговата професия, той изглежда беше разбрал, че си тръгвам, при меко казано неприятни обстоятелства, защото поведението му беше неумолимо като на тъмничен надзирател. Ръката му от време на време потрепваше, сякаш го сърбеше да ме сграбчи за рамото, а когато стигнахме вратата, той изгледа плочника така, като че ли изпитваше копнеж да чуе глухия звук от моето тяло, което се просва там долу.

– Чудесен ден – казах аз с онзи трескав инстинкт за празно бъбрене, който обхваща силните мъже, рухнали неочаквано в някоя от ямите на Живота.

Той с презрение отказа да отговори, и докато се спусках надолу по огряната от слънце улица, чувствах как продължава да ме следи с поглед. Сигурно мислено си казваше: „Ужасен екземпляр! Единствено заради моето благоразумие и предвидливост не се измъкна с лъжиците.“

Следобедът беше топъл, но току-що преживените събития така бяха разбъркали емоциите ми, че аз изминах пеш целия път до Ибъристрийт с бързината на кон-рекордьор. Когато влязох във всекидневната си плувнал в пот и уморен като куче, заварих Ъкридж изтегнат на дивана.

– Здравсти, момко – каза този ведър и общителен човек, като протегна ръка към разхладителната напитка, поставена на пода до него. – Чудех се кога ще се върнеш. Исках да ти кажа, че в края на краищата няма да се наложи да ходиш при леля ми. Оказа се, че Дора имала скътани в банката сто лири и някаква нейна позната, която има фирма за машинописни услуги, ѝ предложила съдружие. Посъветвах я да приеме и сега всичко при нея е наред.

Той отпи голяма глътка от чашата и въздъхна доволно. Настъпи мълчание.

– Кога разбра за това? – попитах аз след известно време.

– Вчера следобед – отговори Ъкридж. – Мислех си да намина и да ти кажа, но ми изхвъркна от ума.

КРАЙ

© 1923 П. Г. Удхаус
© 2005 Тодор Кенов, превод от английски

P. G. Wodehouse
First Aid for Dora, 1923

Сканиране и разпознаване: Бамбо, 2006

Публикация:

ЪКРИДЖ. 2005. Изд. Кронос, София. Превод: от англ. Тодор Кенов. Формат: 20 см.
Страници: 256. ISBN: 954-8516-97-7

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/2159>]